

LLIBERTAT

Periòdic comarcal d'esquerra republicana ~ Any II núm. 20 ~ Hospitalet 15 de febrer 1931

11 de febrer de 1873

Data gloriosa de la nostra història. El dia 11 de febrer de 1873 es proclamà la primera República espanyola. Un rei digne, Amadeu I, de la Casa de Savoia, veient la impossibilitat de seguir regnant, en veure el desgavell imperant en tots els ordres a dintre la Península, va abdicar la corona. Abans havia jurat la Constitució i va prometre respectar-la sempre, tant és així que quan abdicà féu constar: «Dintre la llei he cercat la tranquil·litat d'Espanya i no l'he trobada. Fora de la llei no ha de buscar-la qui ha jurat respectar-la sempre.» Magnífic gest d'un home d'honor, cavallerós, honorat...

Aquell mateix dia de la renúncia de la corona, varen ajuntar-se el Congrés i el Senat en Corts sobiranes, i posat a votació quina havia d'ésser la forma de govern, va donar el resultat favorable la forma de govern republicana per 226 vots de majoria.

Es va convenir que el President fos Estanislao Figueras, polític de gran lleure i intel·ligència, ensems que un dels homes que contribuï amb més fermesa a la caiguda de la dinastia de la casa de Borbon, destronant Isabel II, l'any 1868.

Aquella primera República fou un mirall d'honradesa i de dignitat política. Els seus homes, d'una puresa indiscutible, varen mostrar al país que posaven per damunt de llurs conveniències particulars el benestar col·lectiu i que servien a un ideal, pel qual lluitarien sempre i al que no traïrien mai. Un alt sentit de consciència va guiar sempre els seus passos, essent-ne un exemple Salmeron, el qual, essent el tercer President de la República va dimetir aquest altíssim càrrec abans que passar per damunt dels seus escrúpols de consciència i signar una sentència de mort que li va ésser presentada.

Si la República gloriosa del 1873 va caure, podem dir que va ésser culpa d'aquesta excessiva bondat, d'aquest respecte rigorós a la llei, del compliment exacte de la legalitat governamental, sense febleses dictatorials (que al cap i la fi una dictadura no és res més que una prova de flaqueza del règim), sense desercions ni burles a la sobirania del poble, sense mixtificacions de la voluntat del país.

Però en aquell temps excepcional era necessària una mà de ferro per a governar, i això fins a cert punt havia de fer-ho un home de pocs miraments i de sensibilitat nul·la, i les nostres homes tenien un cor massa gran i la consciència massa neta per a governar aquell poble de l'any 1873, que havia contemplat guerres civils, guerres colonials i quartelades cada quatre dies.

Certes desavinències interiors també hi varen fer la seva per a precipitar la caiguda de la República, per si aquesta havia d'ésser federal, unitària o radical, diferències doctrinals molt perjudicials quan la República no estava ni lleugerament consolidada.

El President de la segona República fou Pi i Margall i Emili Castelar fou el darrer.

A despit dels bescantadors d'aquella República, hem de dir nosaltres, que durant el cur temps en què estigué implantada, es va millorar la hisenda, s'imposà ordre en la governació de l'Estat i no es va perdre ni un pam de territori.

Aquell fet va ésser ric en ensenyances per l'esdevenidor. Nosaltres no les oblidem pas. Cap republicà deuria oblidar-les. Són lliçons que hem de recordar sempre i que hem de repetir sempre mentalment, recordant que d'una forta unió, d'una ferma compenetració, pot sorgir-ne quelcom fort, que relligant les nostres aspiracions amb l'ideal comú, poden fer una gesta digna de les nostres ànsies, portant-nos al triomf que tots anhem per forjar una pàtria nova que proclami de cara a Europa els drets de l'home, darrera aquesta barricada immensa que és el Pirineu.

República nacional de l'onze de febrer de 1873!

Amb el cor emocionat et saludem. Nosaltres, els joves republicans d'avui, saludem als republicans d'ahir. No caigué víctima d'immoralitats com altres règims han caigut i cauran. No caigué com altres règims coronats i substituïts, sinó neta, bella, pulcra i digna com nosaltres l'estimem i la volem.

Un hurra per la República!

TEMES DE DRET NATURAL

El Dret de Llibertat

Començo amb el present article, una sèrie dedicats als lectors de nostre volgut periòdic, amb la sola intenció i amb la bona voluntat, de donar a conèixer en termes generals, la part filosòfica o de fonament, d'aquests drets que són patrimoni de l'home, i dels quals tant es parla, i moltes voltes són completament desconeguts els principis que els informen. Matèria oberta a amples discussions i que han donat lloc a moltes escoles i teories, per tant han d'ésser aquests articles sols un resum de doctrines que crec veritables i que en el meu entendre s'ajusten a la realitat, i així procurar il·lustrar, donant amenitat al periòdic, els nostres lectors, que podem ben dir formen el primer terme de la joventut freturosa de saber, de nostra comarca, i—com he dit— a ells dedico, amb tota bona voluntat, els meus modestíssims articles.

**

Els drets de l'home són o bé drets naturals, o bé drets polítics; són naturals aquells que provenen de la mateixa naturalesa humana, o sia són innats, nascuts, pel sol efecte de tenir l'home una existència pròpia; són polítics aquells drets que l'home adquireix, no atenent a la pròpia naturalesa, sinó per concessions fetes per organismes que tenen l'autoritat sobre d'ell; entre els drets naturals destaca en primer terme el dret de llibertat, un exemple de dret polític, el tenim amb el sufragi. Què es el dret de llibertat? Abans de respondre la pregunta, s'ha de distingir entre dues menes de llibertat, aquella llibertat pròpia de l'individu psicològica, mitjançant la que es decideix a fer o no fer certa cosa, aquesta s'anomena el *libre albir*, és com la llibertat instintiva, cega, en la que no hi entra el raonament; l'altra mena de llibertat pertany a l'ordre moral, és aquella mateixa voluntat, però que abans de decidir-se a actuar, escull els mitjans que la raó li mostra com més assequibles per obtenir el bé, el just o perfecte de l'acte que es decideix a fer.

Aquesta llibertat que nomeno moral, és essencialment jurídica, i segons l'ordre de manifestacions a que afecta, pren un caire de llibertat civil, pública o política. En la llibertat civil hi entren un caire gran de manifestacions, com són aquelles

que es nomenen familiars, les de propietat, donen lloc a les principals branques del dret civil.

La llibertat pública evoluciona tota ella entorn de la nomenada llibertat de pensament, perquè totes aquelles manifestacions com la llibertat d'impresament, de tribuna, d'ensenyança, de petició, de comunicació, no són altra cosa que manifestacions del pensament, i mitjans de relació que tenen els homes entre ells.

La llibertat de pensament ha estat objecte de les més contradictòries teories, i el pensament quan és llençat a l'exterior pren el nom d'opinió, manifestant-se l'opinió per medi de la paraula parlada o escrita. ¿Ha d'ésser limitada, la llibertat d'opinar? O bé, ¿aquesta llibertat, l'opinió, no ha d'admetre limitacions? Pràcticament, en la vida dels pobles, veiem que la llibertat d'opinar, està limitada, ja sigui per les Constitucions polítiques, o en les lleis donades en situacions crítiques per la vida pública i política dels Estats, principis coercitius que en representació de l'autoritat mermen aquesta llibertat, emperò ideològicament, en el camp de la teoria, entenc que aquesta llibertat d'opinió com a exteriorització del pensament ha d'ésser absoluta, ja que la raó que dicta normes al pensament tendeix sempre a cercar la veritat; ara bé, el pensament i la seva exteriorització l'opinió, poden ésser errònia, falsos, això sí, perquè encara que la raó sempre cerca la veritat, aquesta pot apartar-se molt del concepte que d'ella en forma la raó, doncs la veritat és una cosa infalible i la raó de l'home es cosa falible. No obstant, això no és obstacle, perquè es limiti la llibertat de pensament, ja que no existeix cap llei que sigui factible de donar-li una ordenació al pensament, perquè si existís aquesta llei, vindria a confondre's amb el mateix pensament, i això és impossible, ja que poden divergir els pensaments fins en dos sols homes, i per tant aquesta llei no pot de cap de les maneres ésser idèntica i confondre's amb el pensament de tots els individus, i per aquesta causa, és per la que es conclueix, declarant la llibertat de pensament, i per tant d'opinar, exenta de limitacions.

Solament, i posats sempre en terreny ideològic, crec possible una limitació a la llibertat de pensament, limitació que respon a un ordre moral, a la consciència, ja que el pensament podria exterioritzar-se, amb el dret al mal, i el mal no és precisament el veritable a què tendeix sempre el pensament de l'home.

M. TOLOSA MARTRET
Martorell, gener 1931.

El llegat Auger encara és una incògnita... però per nosaltres ja no ho serà d'ací a pocs dies.

LLIBERTAT, en el proper número us podrà dir què ha passat amb el llegat Auger.

Reafirmacions

He llegit la contestació del senyor Isidre Murà, en el nostre colega «Bandera», al meu article intitulat «Justícia Social?».

He de fer una observació prèvia, i aquesta és per afirmar la meua creença republicana i democràtica, i és per això que, sense hipocresies ni subterfugis, tinc l'honor de sortir a la palestra per a defensar el principi bàsic de la llibertat integral que defensa en sí la filosofia àcrata, perquè jo no tinc fronteres cap a l'esquerra i com Pi i Arsuaga, dic que les

meves simpaties i les meves conviccions ideològiques es decanten per raó natural cap al camp llibertari.

No soc anarquista, però soc un republicà simpatitzant de l'anarquia. La seva bellesa, d'humanitat plena, el seu concepte cristià d'igualtat moral, la seva doctrina, veritable cant de la raó, a la ciència, a la filosofia pura; la seva visió d'un horitzó ample, esplendorós, lluminós, que ens parla de la vida, dels drets de l'home, de la llibertat per a tots i l'opressió per a

Són tantes les garanties donades pel govern Berenguer, perquè les eleccions siguin «rabiosament sinceres», que l'única actitud digna de les esquerres de Catalunya, és **L'ABSTENCIÓ**.